

İngilizce Yazının İlk Kadın Yazarı Norwichli Julian ve Görülerinin Ortaçağ İngiliz Yazınındaki Yeri

Julian of Norwich, the First Woman Writer in English, and the Place of Her Visions in Medieval English Literature

Şafak HORZUM

Sorumlu Yazar/Corresponding Author

Dr. Öğr. Üyesi Şafak HORZUM

Dumlupınar Üniversitesi <https://ror.org/03jtrja12>

Yabancı Diller Yüksekokulu İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Kütahya, Türkiye

ORCID: [0000-0003-4114-0387](https://orcid.org/0000-0003-4114-0387)

e-mail: shafakhorzum@gmail.com

Başvuru/Submitted: 25.11.2022

Kabul/Accepted: 18.02.2023

Atf: Horzum, Şafak, “İngilizce Yazının İlk Kadın Yazarı Norwichli Julian ve Görülerinin Ortaçağ İngiliz Yazınındaki Yeri”, *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 6/1 (Haziran 2023), s. 95-106.

Citation: Horzum, Şafak, “Julian of Norwich, the First Woman Writer in English, and the Place of Her Visions in Medieval English Literature”, *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 6/1 (June 2023), p. 95-106.

Öz- Bu makale, on dördüncü yüzyılın sonları ve on beşinci yüzyılın başlarında yaşamış ve bir kadın yazar olarak İngiliz yazınında ilk edebî eseri vermiş Norwichli Julian'ı (Julian of Norwich) ve *Revelations of Divine Love* (İlahi Aşkın Vahiyleri) eserini, Ortaçağ İngiliz toplumunun tefekkür ve kadın anlayışı çerçevesinde incelemektedir. Resmi eğitim almamış bir kadın olan Julian'ın Hıristiyanlık inancıyla bağdaşan görüşleri aracılığıyla kaleme aldığı eserinin iki versiyonu bulunmakta olup her iki versiyon kıyaslandığında, yazarın zaman içerisinde değişen ve gelişen edebî üslubu ile karşılaşılmaktadır. Makalede, yazarın doğal ve sohbetvari üslubu, İngilizce edebiyatın ilk kadın yazarının, kendi dönemindeki erkek yazarlardan ayrıldığı nokta olarak tartışılmaktadır. Buna istinaden, Julian'ı Norwich'teki bir manastırda münzevi hayat sürmeye iten ve bir ruhban otoritesi olmasını sağlayan en önemli özellik, eserinde bahsettiği ilahi görüşler içerisinde Hıristiyanlık inancındaki Tanrı-İsa birleşimini Ortaçağ'daki eril tasavvurlardan arındırması ve bu bileşik ilahi figürü yüce anne karakteri ile yeniden inşa etmesidir. Bu sebeple, bu çalışma, Norwichli Julian'ı İngilizcede eser vermiş ilk kadın yazar olarak tanıttikten sonra, *Revelations of Divine Love* eserinde kullandığı üslubu ve bu eserindeki ilahi figürleri annelik teması altında kadın özelliklerle nasıl bezediğini irdeleyecek ve bu eserindeki biçimini çağdaşı olan erkek yazarların üslubuyla kıyaslayarak verecektir.

Anahtar Kelimeler- Ortaçağ İngiliz Nesri, Kadın Yazını, Norwichli Julian, *Revelations of Divine Love*, İlahi Görüler.

Abstract - This article examines Julian of Norwich, who lived in the late fourteenth and early fifteenth centuries and produced the first literary work as a woman writer in English literature, and her work entitled *Revelations of Divine Love* within the framework of the Medieval society's understandings of devotion and woman. There exist two versions of this work which were written through the visions compatible with the Christian faith by Julian, a formally uneducated woman. In the article, the natural and conversational style of the authoress is taken as her main distinction as the first female writer of English literature highly differed from her male contemporaries at the time. Based on this, the most important feature that pushed Julian to lead a life of a recluse in a monastery in Norwich and to become a devotional authority is that she purifies the God-Christ union in Christianity from the masculine aspects of the divine as practiced in the Middle Ages and reconstructs this divinity as the supreme mother character in the interpretations of her own showings. For this reason, after introducing Julian of Norwich as the first woman writer to write in English, this study will examine the style she used in her *Revelations of Divine Love* and how she adorns the supposedly male divine figures with female features under the theme of motherhood in this work, whose authorial style is compared to her male contemporaries in literature.

Keywords- Medieval English Prose, Women's Writing, Julian of Norwich, *Revelations of Divine Love*, Divine Visions.

EXTENDED ABSTRACT

This study aims first to examine the life and the writing career of Julian of Norwich (1343–after 1416), who lived in the high Middle Ages of England and produced the first literary work as a woman writer in English literature. Second, it endeavors to analyze her work entitled *Revelations of Divine Love* (c. 1373) within the framework of Medieval society's understandings of religious devotion and the status of women in this divine devotional condition. While analyzing her work, this article underlines the fact that there are two versions of *Revelations of Divine Love* written by Julian of Norwich, a formally uneducated woman: The Short Text and the Long Text. The fact that there exist two texts of the same book means that the woman author actually revised, edited, and added commentaries on the previous version of her work, although this work is an articulation of her divine visions compatible with the Christian faith. For this reason, the analysis in this study uses the method of discursive close reading of *Revelations of Divine Love* as well as the method of interpreting it within the context of its period. In the article, the natural and conversational style of the authoress is taken as the focal distinction between the Short Text and the Long Text. While the first shorter version is aimed to address the clergy group and upper classes of English society, the Long Text endeavors to reach more crowded masses consisting of common people. This significant change of the audience in the latter version also indicates how the first female writer of English literature differed from her famous male contemporaries such as Geoffrey Chaucer (c. 1340s–1400), William Langland (c. 1332–c. 1386), the Gawain poet (14th c.) and John Gower (c. 1330–1408) at the time. Based on this, the most important feature that pushed Julian the woman writer to lead a life of a recluse in a monastery in Norwich and to become a devotional authority is that she purifies the figure of the God–Christ union from the masculine aspects of the divine as practiced in the Middle Ages. This way, she reconstructs this divine combination of God and Christ as the supreme mother character in the interpretations of her own showings. Her feminization of this divine figure creates a renewed portrayal of a punitive and paternal divinity which is in line with the hetero-patriarchal norms and conventions of the Christian Middle Ages. Hence, as the first female writer to write in English, Julian of Norwich occupies a special place in medieval English society as a reclusive mystic. Julian's literary style in *Revelations of Divine Love* turns out to be more inclusive and to be aimed at the illiterate public than those of her male contemporaries. In this work, the purification of the divine figure from its punitive masculinity and its redefinition as a protective and nurturing mother makes a significant difference in the patriarchal structure of the period. Especially within the early years of the European reformation, the writer achieves to strip the frightening aspects of the God-Christ figure off and re-embellishes it with more approachable and comprehensible characteristics. As a result, Julian of Norwich could not be silenced by the fearsome authorities of the Roman Catholic Church which held the power to excommunicate her due to her revisionist account of the supreme divine. Last but not the least, this article aims to contribute to Turkish Medieval scholarship in relation to Medieval English society and literature because Julian the mystic and recluse from Norwich and her work *Revelations of Divine Love* are subjects that have not been studied in Turkish before and have not been introduced to Turkish readers. Thus, this study is hoped to bridge the gap of research on the aforementioned period and writer as well as to be a source for research on medieval English literature and translation in Türkiye.

GİRİŞ

İngiliz yazınının ilk kadın yazarı olan Norwichli Julian (Julian of Norwich, 1343–1416’dan sonra), Ortaçağ’da on dördüncü yüzyılın sonları ile on beşinci yüzyılın başları arasındaki dönemde yaşamıştır. Julian, Ortaçağ İngiliz edebiyatının zirvesini oluşturan Geoffrey Chaucer (y. 1340’lar–1400), William Langland (y. 1332–y. 1386), Gawain şairi (14. yüzyıl) ve John Gower (y. 1330–1408) gibi pek çok etkili eser üretmiş dönemin mühim İngiliz yazarlarının çağdaşı konumundadır. “[K]adın için belirlenen rollerin dışına çıkmanın özellikle cesaret istediği bir dönemde”¹ Latince ve anadilde eser veren ilk Alman kadın şair Hrotsvit (y. 935–y. 1000), Fransalı Marie (Marie de France, 12. yüzyıl) ve Christine de Pizan (1364–y. 1430) gibi Ortaçağ Avrupası’nın öncü kadın yazarları, Norwichli Julian ve ardından gelen diğer Ortaçağ İngiliz kadın yazarlarını hem işledikleri konular hem de biçimleri bakımından önemli ölçüde etkilemişlerdir.² Julian’la hemen hemen aynı dönemde eserler vermiş tek kadın yazar olan Barking başrahibesi Suttonlu Katherine (14. yüzyıl), Latince yazılan ve kilise öğretilerini içeren litürji tiyatrosunun oyunlarını kaleme almıştır. Julian’ın ardından gelen iki kadın yazarın da İngiliz dilinde orijinal eserler ürettiği bilinmektedir. Yine bir başrahibe olan Juliana Berners (y. 1388–15. yüzyıl), bir kadından yazması beklenmeyecek konular olan avcılık, balıkçılık ve armacılık üzerine on beşinci yüzyılın sonlarında iki kitap yayımlamıştır. Julian’la yüz yüze görüşme imkânı bulmuş bir mistik olan Margery Kempe (y. 1373–1438’dan sonra) ise otobiyografisini yazan ilk İngiliz kadın yazardır.³ Yazma eyleminin erk ve erillikle doğrudan ilişkili olduğu düşünülen bu dönemde hem Norwichli Julian hem diğer kadın yazarların İngilizce eserler vermesi adeta devrim niteliğinde eylemler olarak görülebilir.

Bilindiği üzere Ortaçağ İngiliz toplumu son derece heteroataerkil ve normatif bir yapıya sahiptir. Bunun başlıca nedeni olarak, semavi dinlerdeki inanışa göre yaratılmış ilk kadın addedilen Havva’nın insanlığın işlediği ilk günah olan Tanrı’nın buyruğuna itaat etmeme yönündeki aktif rolü sebebi, dolayısıyla Ortaçağ Hıristiyanlık inanışı gösterilebilir. Buna istinaden, bu dönemde kadınların erkeklere kıyasla ruhen ve ahlâken zayıf olduğu kabul edilmiştir. Ortaçağ İngiliz toplumu da, bu Hıristiyan kadın anlayışının bir sonucu olarak, hayatın her alanında kadınlardan ziyade erkekleri ön planda tutmuştur. Huriye Reis, Ortaçağ İngiliz toplumunun dünya görüşünü, “her ne kadar kadınların din yoluyla otorite ve güç uygulamasına olanak sağlasa da, kadınlara boyun eğdiren ve kadınların öğrenme deneyimi ile ilahi olanı egemen ataerkil ideolojiye tabi kılan, toplumsal cinsiyet açısından bölünmüş bir dünya”⁴ ekseninde tanımlar. Haliyle, yazma ve edebî üretim de bu dünya görüşünden nasibini almıştır. Sandra Gilbert ve Susan Gubar’ın da belirttiği üzere, bu dönemde “metnin yazarı onun babasıdır, yaratıcısıdır ve estetik anlamda egemendir.”⁵ Yaşamın hemen her alanında erkeğe öncelik ve yetki verildiği bir çağda, Norwichli Julian, eserinde dile getirdiği üzere, Tanrı’nın kendisine bahşettiği görüler yoluyla hem bir kadın yazar hem de bir ilahiyatçı olabilmıştır. İlahi görülerin kutsal kabul edilmesi, onun ve eserinin erkeklerce de kabul görmesini sağlamıştır. Böylesine cinsiyet farkı gözetilen bir topluma rağmen, Julian’ın kendi ana dilinde yazılı bir eser vermesi ve bu eseri gözden geçirerek düzeltip yeniden yayımlaması önemli bir başarıdır. Bu bağlamda, bu makale, Norwichli Julian’ın İngilizce eser vermiş ilk kadın yazar olarak on dördüncü ve on beşinci yüzyıllardaki önemini vurgulamayı, erkek meslektaşlarına kıyasla farklı yazarlık biçimini incelemeyi ve verdiği tek eser *Revelations of Divine Love* (İlahi Aşkın Vahiyeleri, y. 1373) yapıtında Hıristiyanlık inancında erilleştirilmiş yüce ilahi figürün yüce kadın figürüne dönüşümünü tartışmayı amaçlamaktadır.

¹ A. Deniz Bozer, “Giriş: Ortaçağ ve On Yedinci Yüzyıl Arasında Yazmış İngiliz Kadın Yazarlara Genel Bir Bakış”, *Ortaçağdan On Yedinci Yüzyıla İngiliz Kadın Yazarlar*, (Ed. A. Deniz Bozer), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2014, s. 1.

² Bozer, “Giriş”, ss. 6–7.

³ Margery Kempe’in yaşamı ve eseri *The Book of Margery Kempe* (Margery Kempe’in Kitabı, y. 1436) içinde aktarılan ortaçağ kadınlarının evlilik ve gündelik yaşantılarına dair daha fazla bilgi için bkz. Kübra Vural Özbey, “The Spiritual Development of a Medieval Woman: *The Book of Margery Kempe*”, *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 2022, ss. 11–19.

⁴ Aksi belirtilmediği sürece, İngilizceden Türkçeye yapılan çeviriler yazara aittir. Huriye Reis, “[S]he was evry aferd’: Pilgrimage and Medieval Women in *the Book of Margery Kempe*”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22(2), 2005, s. 160.

⁵ Sandra Gilbert ve Susan Gubar, *The Madwoman in the Attic: The Woman Writer and the Nineteenth-Century Literary Imagination*, Yale University Press, New Haven, 1979, s. 6’dan aktaran ve çeviren: Bozer, s. 1.

Revelations of Divine Love'ın İki Sürümü Arasındaki Farklar

Norwichli Julian'ın tek eseri olan *Revelations of Divine Love* başlıklı nesrin iki sürümü bulunmaktadır: bir on beşinci yüzyıl el yazmasında bulunan ve daha eski sürüm olan Kısa Metin (Short Text) ile on altıncı yüzyıl sonları ve on yedinci yüzyıl başlarında yazılmış el yazmalarında keşfedilen daha yakın tarihteki hali Uzun Metin (Long Text).⁶ Kısa Metin, Uzun Metin'le kıyaslandığında, yazarın halen olgunlaşmaya devam ettiği dönemde yazıldığı anlaşılır. Eserin iki hali karşılaştırıldığında, Uzun Metin “bir mistiğin kendi deneyimleri ile bu deneyimlerinin yorumunu içeren kendi yazılarını edebî bir bakışla gözden geçirerek düzelttiğine”⁷ işaret etmektedir. Eleştirmenlerin uzlaştığı üzere, bir eseri bu şekilde gözden geçirerek düzeltme eylemi göstermektedir ki Julian yaşamı boyunca görüşlerinin üzerinde düşünüp taşınmış, bu vahiylerle⁸ ilgili anlayışını geliştirmiş ve geliştirdiği bu düşüncelerle anlayışı Uzun Metin'de ortaya koymaktan sakınmamıştır.⁹ Kısa Metin'de yazarın kişisel yaşam deneyimlerini ve topluma dair görüşlerini bulabiliyorken, Uzun Metin'deki anlatı tam anlamıyla nesnelleştirilip yazarın kişisel yorum, duygu ve düşüncelerinden arındırılmıştır. A. C. Spearing ve B. A. Windeatt bu farkları açıklarken, yazarın Uzun Metin boyunca “okurlarını yalnızca vahiylerle odaklanmaya yönlendirdiğini”¹⁰ belirtirler; zira Julian, “yıllar boyunca vahiyler üstüne tefekkür ettikten sonra, bu kadın mistiğin” Kısa Metin'de detaylı bir şekilde anlattığı hasta yatağındaki hisleri gibi kendine ait kişisel “orijinal detayların asıl söyleyecekleriyle çok da alakalı olmadığı kanaatine vardığını”¹¹ vurgulamaktadır. Bu sebeple, “zamanın, edebî hünerin, zekanın ve tefekkürün süzgecinden geçen deneyimleri sunması” münasebetiyle Uzun Metin, “gaipten haberler veren bir görü sahibinin değil, bir yazarın eseri”¹² olarak kabul edilir. Bu nesnelleştirme farkı, her iki metnin başlangıçlarının kıyaslanmasında doğrudan kendini göstermektedir. Kısa Metin, Julian'ın “Tanrı'nın 1413 yılında hala hayatta olan . . . Norwich'te bir münzevi” olarak kendini tanıtmaya ve “Tanrı'nın armağanı olan üç lütfü kendisi için dilediğini”¹³ ifade etmesi ile başlar. Öte yandan, Uzun Metin “basit, cahil bir mahluğa”¹⁴ bahsedilen “bir dizi vahyin tek tek” özetini veren adeta bir içindikiler listesine benzeyen “kitap bölümleri betimlemesiyle”¹⁵ başlamaktadır. Okur, gözden geçirilmiş ikinci anlatı olan Uzun Metin boyunca, metin içerisinde Julian'ın bilinçli bir şekilde kullanmayı tercih ettiği sıfatlar, zarflar ve şahıs zamirleri yoluyla yazarın ibadet deneyimlerine yönelik tutumunun ve bu deneyimleri sergilemesinin değişimlerini hızla fark edebilmektedir.

İki metin arasındaki ayrım, Julian'ın hitap ettiği hedef kitledir. Bu hedef kitle, Julian'ın özellikle okuryazar aristokrasi ve ruhban sınıflarına yönelik eserlerini kaleme alan Chaucer, Langland ve Gower gibi erkek çağdaşlarıyla kıyaslandığında daha dikkat çekici hale gelir. Julian'ın bu eserinde hitap ettiği toplumsal kesimin, Kısa Metin'de seslendiği “tefekkür halinde bir hayat sürmeyi dileyen tüm erkekler ve kadınlar” olduğu görülmektedir. Yazara göre, bu düşünceye yatkın Hıristiyanların eserde bahsedilen vahiylerden/görülerden “haberdar olması gerekmektedir.”¹⁶ Dindaşlarına seslenen yazar, “kendi gördüklerinin onlar tarafından da görülüp bilinmesini”¹⁷ dilemektedir. Bu din yoldaşları, “Julian'ın kendisi gibi, Ortaçağ'daki tefekkür hayatının en yüksek biçimi kabul edilen bir hizmet olan münferit bir

⁶ Bu metinler dipnotta belirtilen göndermelerde KM ve UM olarak kısaltılacaktır. Her iki metnin bulunduğu eser için bkz. Julian of Norwich, *Revelations of Divine Love*, (Çev. Elizabeth Spearing), Penguin, London 1998.

⁷ B. A. Windeatt, “Julian of Norwich and Her Audience”, *The Review of English Studies*, 28(109), 1977, s. 1.

⁸ Bu makaledeki vahiy ifadesi görü kelimesi ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Hıristiyanlık'taki ve bu makale kapsamındaki vahiyler, İslam inancındaki Hz. Cebrail aracılığıyla peygamberlere gönderilen vahiylerle aynı anlama gelmemektedir.

⁹ A. C. Spearing, “Introduction”, *Revelations of Divine Love*, (Yaz. Julian of Norwich), (Çev. Elizabeth Spearing), Penguin, London, 1998, ss. viii, xi–xii; Windeatt, “Julian of Norwich”, s. 1.

¹⁰ Spearing, “Introduction”, s. ix.

¹¹ Windeatt, “Julian of Norwich”, s. 1.

¹² Lynn Staley Johnson, “The Trope of the Scribe and the Question of Literary Authority in the Works of Julian of Norwich and Margery Kempe”, *Speculum*, 66(4), 1991, s. 833.

¹³ Julian of Norwich, *Revelations KM*, 1. bölüm.

¹⁴ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 2. bölüm.

¹⁵ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 1. bölüm.

¹⁶ Julian of Norwich, *Revelations KM*, 4. bölüm.

¹⁷ Julian of Norwich, *Revelations KM*, 7. bölüm.

hayat tarzını sürdüren inanç sahibi küçük bir erkek ruhban grubundan”¹⁸ oluşmaktadır. Yazar, Uzun Metin’de hedef kitlesini daha da genişletmekte, bu münzevi kadının görülerini daha uzun ve açıklayıcı bir şekilde yorumlayarak sıradan halka seslenmektedir.¹⁹ Detaylı açıklamalar yaparak neden bu görülerini yazma ihtiyacı hissettiğini şöyle izah eder: “Eğer Tanrı’yı daha doğru bir şekilde sevmekteyseniz bu vahiyler benden ziyade sizin için gönderilmiş demektir. Bunu alimlere söylemiyorum, çünkü onlar bunu zaten iyi bilirler; ama bunları eğitimsiz olanlarınıza, size destek olmak ve sizi teselli etmek için söylüyorum: hepimizin desteğe ihtiyacı vardır.”²⁰ Eserdeki sadelik ve alçakgönüllülüğe yönelik çok kapsamlı bu değişim, okurundan üstün veya her şeyi bilen bir yazarın soğuk mesafeli tavrını ve biçimini ortadan kaldırır ve böylece onun herkese ulaşmasını ve herkes tarafından ulaşılabilir olmasını sağlar.

Bir Kadın Yazar Olarak Norwichli Julian ve Erkek Çağdaşlarından Farkı

Yazarın edebî gücünü ve söylemini ayrıntılı incelemeden önce, İngiliz edebiyatının ilk kadın yazarı olan Julian’ın kişisel geçmişinin kısaca açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Norwichli Julian’ın hayatıyla ilgili detaylı ve net bilgilere resmî kaynaklardan ulaşılamasa da, çoğu zaman bir rahibe olduğu düşünülmektedir;²¹ ne var ki Kısa Metin’deki yatak döşek hastalık zamanının anlatısındaki detaylarda vefat ettiği zannedilerek mahalle papazının yazarın evine yanında bir oğlan çocuğu ile getirilmesi seküler bir aile ortamına işaret etmektedir: “Beni izleyen diğerleriyle birlikte ayakta duran annem, çoktan öldüğümü düşündüğünden gözlerimi kapatmak üzere elini yüzüme doğru getirdi.”²² Julian, Sister (Rahibe) Benedicta [Ward]’un ikna edici bir şekilde detaylandığı üzere, büyük olasılıkla “genç yaşta dul kalmış bir kadın” yahut – daha az ihtimalle – evlenmediği için aile evinde kalan bir kadındır.²³ Ayrıca [Ward], vahiylerde annelik temasının odak noktası olmasının, yazarın o dönemde “evli kadınlardan beklendiği üzere en az bir çocuk doğurmuş olmasına” işaret ettiğini de ileri sürer.²⁴ Sonraları, muhtemelen görülerinin de etkisiyle, “daha büyük manevi mükemmelliğe ulaşmak amacıyla sabit bir yerde [İngiltere’deki Norwich’te] manastıra kapanarak yalnız bir hayat süren”²⁵ basit bir münzevi olarak ruhban yaşamına tam anlamıyla başlamıştır. Münzevi hayatını takiben yaptıkları ve ne zaman vefat ettiği bilinmemekle birlikte, 1394 ile 1416 arasında kaleme alınmış ve ondan bahseden vasiyetler ile anılar incelendiğinde anlaşılmaktadır ki 1420’lere kadar hayatta kalmıştır.²⁶ Tüm bu varsayımlara ve araştırmalara dayanarak, Uzun Metin’i kaleme almadan önceki yıllarında Hıristiyan tutuculuğundan gelebilecek herhangi bir sapkınlık suçlamasına karşın kendisini korumak için olduğu kadar, ruhban sınıfındaki erkek akranlarıyla rekabet etmek için de kendini geliştirmiş olduğunu söylemek gayet mümkündür.

Norwichli Julian, erkek çağdaşlarına kıyasla eserinde farklı bir üslup sergiler. Bu fark, temel olarak Ortaçağ Avrupası’nda kız çocuklarından esirgenen resmî eğitim yoksunluğu ile doğrudan ilişkilidir. Bilindiği üzere, bu dönemin eğitimi çoğunlukla ruhban sınıfının hakimiyetinde ve Latince olarak yürütülüp, dönemin şövalyelerini ve derebeylerini ortaya çıkaran savaş eğitiminin entelektüel karşılığı niteliğinde olup eril merkezli öğrenimden ibarettir. Bu halde, çağın eğitim anlayışı “münazara uygulamaları yapmayı, tartışmalarda muhalefet, kavgacı, muzaffer ya da mağlup olmayı vurgulamaktadır.”²⁷ Caroline Walker Bynum, Julian’ın hem kendi eserindeki hem de okurlarına hitap edişindeki üslup farkını şöyle açıklar:

¹⁸ Sarah Salih ve Denise N. Baker, “Introduction”, *Julian of Norwich’s Legacy: Medieval Mysticism and Post-Medieval Reception*, (Ed. Sarah Salih – Denise N. Baker), Palgrave Macmillan, New York, 2009, s. 3.

¹⁹ Salih ve Baker, “Introduction”, ss. 4–5; Spearing, “Introduction”, s. viii.

²⁰ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 9. bölüm.

²¹ Denise Nowakowski Baker, *Julian of Norwich’s Showings: From Vision to Book*, Princeton University Press, Princeton, 1994, s. 37.

²² Julian of Norwich, *Revelations* KM, 10. bölüm.

²³ Sister Benedicta [Ward], “Julian the Solitary”, *Julian Reconsidered*, (Ed. Kenneth Leech – Sister Benedicta [Ward]), SLG Press, Oxford, 1988, s. 17.

²⁴ [Ward], “Julian the Solitary”, s. 24.

²⁵ Spearing, “Introduction”, ss.x–xi.

²⁶ Ufuk Ege Uygur, “Ortaçağ Avrupası’nda ve İngiltere’de Kadın Yazarların Söylemleri”, *Ortaçağdan On Yedinci Yüzyıla İngiliz Kadın Yazarlar*, (Ed. A. Deniz Bozer), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2014, s. 54; [Ward], “Julian the Solitary”, ss. 19, 29.

²⁷ Spearing, “Introduction”, s. xvii.

Kadınların yazılarındaki daha açık ve deneyime dayalı tarzın bir nedeni, kadınların genellikle üniversitelerde öğretilen skolastik Latince değil, yerel dilde – yani konuşarak büyüdükleri dillerde yazmalarındır. Kadınların eserleri, bilhassa da görüleriyle ilgili anlatıları, kendileri tarafından kaleme alınmaktan ziyade dikte edilmiştir (yani sözle aktarılmıştır) – bu durum, kadınların daha söylemsel, sohbetvari, bütünsel, deneyimsel, empatik ve özyansıtımlı üslubuna dair açıklamalardan açıkça bir tanesidir. Norwichli Julian gibi bir kadın yazarın aynı odak etrafında dönme eğiliminde olan ve bir varoluş halini çağrıştıran nesirleri, . . . sözlü düşünce ve anlatının tipik niteliklerini tam olarak sergiler.²⁸

Julian'ın Latince resmî eğitim almadığı kabul edilirse, Kısa Metin'de kullandığı sohbetvari tonlama, okurla sık sık empati kurarak hedef kitesini bilinçlendirme çabası ve metni baştan sona kendi deneyimleriyle harmanlaması tam da o dönemdeki bir kadın yazardan beklenen üslubu ortaya koyar.

Buna karşın, Uzun Metin daha farklı stratejiler izler ve nesnellığe ulaşarak Julian'ın bir ruhban otoritesi olmasını sağlar. Lynn Staley Johnson, Julian'ın şahsi deneyimlerinden uzak anlatı stratejisinin nedenini, on dördüncü yüzyılın ikinci yarısıyla başlayan heterodoksiyle yani aykırı fikirlere karşı artan huzursuzlukla ilişkilendirir.²⁹ Ana dilde okuryazarlığın yaygınlaştığı ve bireysel takvaya yönelimin arttığı bu dönem, Roma Katolik Kilisesi'nin ve mensuplarının tenkit edilmeye başlandığı zamana denk gelmektedir. Batı Hıristiyan dünyasında reform hareketlerinin öncülü olan Lollardcılık, özellikle dinî metinlerin ve seremonilerin halkın günlük kullandığı anadilde olması gerektiğini savunmuş, bunun sonucunda on beşinci yüzyıl başlarında Kilise tarafından pek çok kişi yargılanmış ve türlü ağır işkencelerle cezalandırılmıştır.³⁰ Haliyle, on beşinci yüzyılın ilk çeyreğinde artan okuryazarlığa ve kişinin kendini bireysel olarak dine adanmasına haklı ve “resmi bir güvensizlik hissi” ile yaklaşmıştır.³¹ Julian, bu zamanın Hıristiyanlaştırılmış erkek merkezli bir dönem olduğu düşünüldüğünde, farkındadır ki bir kadın ilahiyat yazarı, otoriteler için yüksek tehdit potansiyeline sahiptir. Dolayısıyla, maruz kalacağı toplumsal ve siyasal kısıtlamaların hayli bilincindedir. Johnson, Julian'ın kuvvetli anlatıcılık kabiliyetini ve eserindeki incelikli otoritesini şu şekilde vurgular:

Julian, tam anlamıyla bir münzevi ve mistik olmasının yanı sıra, zamanda sabitlediği anlatısı aracılığıyla, tam zamanında konumlandığı deneyimini aydınlatmaya ve temsil etmeye çalışan bir yazardı. Bu tür referanslar, yazma sürecine ya da bir görü sahibi ve bir yazar yahut yorumcu olarak kendi yetki anlayışına işaret eder. Chaucer, Gower ve Langland'in yaptıkları gibi, Julian'ın kendi eserini gözden geçirip düzeltme tutumlarında da, metnin okunma ve anlaşılma biçimlerine dikkat ettiğini gösterir.³²

Tam da bu sebeple Julian, Uzun Metin içindeki anlatılarda, okurların, görülerin “bahşedildiği bu zavallı varlığa dikkat etmeyi bırakmaları” gerektiğini belirtir ve bu görülerin içerikleri ile manalarına odaklanmalarını ister.³³ Kendisini “zavallı varlık” olarak niteleyerek sergilediği alçakgönüllülük, Kilise'nin üst kademelerinde tartışmalara yol açan kadınların kitaplarla olan bağı üzerine kurulmuş sapkın varsayımlara göndermede bulunur. Bu sebeple, kendisini mütevazı ve dokunaklı bir şekilde tanıtır:

Tanrı, benim bir öğretmen olduğumu söylemenizi ya da öyle varsaymanızı yasaklamaktadır, çünkü kastettiğim böyle bir şey değil ki ben de hiçbir zaman bunu ima etmedim; çünkü ben bir kadınam, cahil, zayıf ve çelimsiz. Şüphesiz iyi biliyorum ki söylediklerimi en yüce öğretmen olan O'ndan aldım. . . . O'nun hem iyiliğini hem de bilinme arzusunu aynı anda görmeme rağmen, sırf bir kadın olduğum için size Tanrı'nın iyiliğinden bahsetmemem gerektiğine mi inanmalıyım?³⁴

²⁸ Caroline Walker Bynum, *Jesus as Mother: Studies in the Spirituality of the High Middle Ages*, University of California Press, Berkeley, 1982, ss. 28–32.

²⁹ Johnson, “The Trope of the Scribe”, s. 828.

³⁰ Semra Akgün, *Anglikan Kilisesi'nin Yapısı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006, ss. 11–14.

³¹ Johnson, “The Trope of the Scribe”, s. 828.

³² Johnson, “The Trope of the Scribe”, s. 829.

³³ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 8. bölüm.

³⁴ Julian of Norwich, *Revelations KM*, 6. bölüm.

Bu alıntıda görüldüğü gibi, Julian, on dördüncü yüzyılın sonlarına tanıklık eden bir kadın olarak toplumdaki ikincil konumunu ve sınırlı kapasitesini kabul etmiş gibi görünürken, aynı zamanda, kadınların dinî gelenekleri kendilerine özgü şekillerde öğretme ve aktarma potansiyeli etrafına çekilen ataerkil setlerin geçerliliğini de sorgulamaktadır.

Norwichli Julian'ın İlahi Görüleri

Julian, *Revelations of Divine Love*'da tekrar tekrar ifade edilen üç genel mistik temaya odaklanır: 1) Tanrı Aşk'ı birleştiricidir; 2) Tanrı'nın Sevgisi son derece özel, koruyucu, anlayışlı ve bağışlayıcıdır; 3) Tanrı Sevgisi tüm yanlışları ya da günahları gidermeye kadirdir. Bu temalara uygun olarak, her iki metin de yazarın "Tanrı'nın armağanı olan üç lütfü" arzuladığını ifade etmesi ile açılır: İsa'nın çarmıhta çektiği acıların tam olarak idrak edilmesini mümkün kılacak "İsa'nın Çilesi'nin berrak algısı,"³⁵ "Kutsal Kilise'nin ayınlarına ulaşmak" için "otuz yaşında yani gençliğinde geçireceği bir bedensel hastalık" ve "Tanrı'dan gelecek üç yara" – "hakiki tövbe yarası, merhamet yarası ve Tanrı'ya duyulan içten özlem yarası."³⁶ Julian'ın istediği bu üç lütfü, zamanın ilahi teslimiyet geleneğine uygun dileklerdir. Bu nedenle, normal ve övgüye değer kabul edilirler. On birinci yüzyıldan itibaren mistik geleneğe, İsa, "Tanrı'nın Tecessümü" yani bir insan bedeninde zuhur etmiş hali olarak kabul edilirdi. Bu insanlaşma hali, "Şeytan'ı yenmek için var olan bir araç olarak değil, bir özdeşleşme ve taklit nesnesi olarak insan sevgisini Tanrı'ya çekmenin bir aracı"³⁷ olarak yorumlanmaktadır. Özellikle sıradan insanların bu yeni İsa merkezli iman algısında, Tanrı'nın insan doğasına yoğunlaşmıştır ve acı çeken bir adam olarak harmanlanmış Tanrı-İsa figürü, güçlü sevgi ve acıma duyguları aracılığıyla diğer insanlarda şefkat duygusu uyandırmıştır. Dönemin böylesi teslimiyet ve adanmışlık anlayışında, çarmıha gerilme ve hidayet gerçekçiliğine ulaşmak için İsa'nın acılarını hayalî olarak deneyimlemeye yönelik artan bir talep başlamıştır. Julian'ın üç lütfü talebi de "otuz buçuk yaşında"³⁸ feci şekilde hasta olduğu zaman yatağında yatarken bahşedilen on beş görü sayesinde gerçekleşmiştir: "Bu vahiyler, Tanrı'nın 1373 yılında, Mayıs ayının sekizinci gününde basit, cahil bir mahlûğa gösterildi."³⁹ Eserde belirtildiği üzere, bu görüşler "üç şekilde gönderilmiştir: yani, bedensel görüşle, zihnimde oluşan kelimelerle ve ruhani görüşle."⁴⁰ Jess Byron Hollenback, ilk olarak beşinci yüzyılda Hippo'lu Aziz Augustinus (354–430) ve sonrasında on altıncı yüzyılda Ávila'lı Azize Teresa (1515–1582) tarafından "dini değerlerin yükselen sıralamasına göre" tanımlanan üç görü biçiminin gerçekliğine dikkat çeker: Bedensel, Hayali ve Düşünsel.⁴¹ Dana Wilde bu üç görü yönteminin ayrımlarını şöyle açıklar: "Cismani görü, gören kişinin duyularının bir gerçeğidir; mistik kişi aslında gözleriyle bir tür görüye şahit olur. Hayali görü, gözlerden ziyade zihinde görülen görsel bir görüntüdür. Düşünsel görü ise bir anlayış veya deneyimdir."⁴² Julian'ın 8 Mayıs 1373'teki görüşlerine gelinirse, ilki "sabah erkenden, saat dörtte başlayan" on beş görü bulunmaktadır; bu vahiylerin geri kalanı "gün ortasından bir hayli geç vakit olana kadar" devam etmiştir.⁴³ On altıncı görü ise "ertesini gece . . . diğer on beşin tümünün sonuç ve teyidi"⁴⁴ olarak gönderilmiştir. Ne var ki bu vahiy dizisinin anlatımını ve yorumunu "on beş yıl"⁴⁵ sonra gelen ek bir görü ile bitirecektir.

Norwichli Julian'ın *Revelations of Divine Love* eserinde Ortaçağ'da kadınlar için uygun bulunan haller ile Tanrı arasında yaptığı benzetmeyi takdir edebilmek için dönemin erkeklik ve kadınlık kavramlarını ayırt etmek gerekir. Gnostik kurama göre, erkekler akıl ve eylem kavramlarını içeren bilgi ağacıyla ilişkilendirilirken, kadınların duygular ve kişilerarası ilişkiler gibi özellikleri barındıran hayat

³⁵ Julian of Norwich, *Revelations* KM, 1. bölüm.

³⁶ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 2. bölüm.

³⁷ Spearing, "Introduction," s. xiv.

³⁸ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 3. bölüm.

³⁹ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 2. bölüm.

⁴⁰ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 9. bölüm.

⁴¹ Jess Byron Hollenback, *Mysticism: Experience, Response, and Empowerment*, The Pennsylvania State University Press, University Park, 1996, s. 554.

⁴² Dana Wilde, "Julian of Norwich and the Mystical Tradition", *University of Maine Honours Program Lecture*, Orono, ME, 2004, s. 2.

⁴³ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 65. bölüm.

⁴⁴ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 86. bölüm.

⁴⁵ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 86. bölüm.

ağacına sahip olduğu savlanmıştır.⁴⁶ Yukarıda da belirtildiği gibi, savaş sanatları ve düşünsel edimler, kamusal alan ile akli alanla doğrudan alakalı oldukları için eril uğraşlar olarak kabul edilmiştir. Diğer yandan, ev içi alan kadınlar için yapılandırılmıştır, çünkü kadınlar doğal olarak ve ‘esasen’ dış dünyada ve entelektüel alanlarda hiç istenmeyen ve takdir/kabul görmeyen bir eylem olan boyun eğmeye meyilli olarak görülmüşlerdir. Bynum, on ikinci yüzyıldan itibaren şekillenen Hıristiyanlık bağlamında kadınların maddesellik ile olan ilişkisini şöyle dile getirir:

Ortaçağ erkekleri ve kadınları, kadın ve beden denklemini yalnızca kadın düşmanlığının temeli olarak almadılar. Ayrıca bu denklemden, kadınların İsa'nın bedeni veya insanlığı ile olan ilişkisine dair anlamlar çıkardılar. Gerçekten de, çoğu zaman, en azından bazı kurtarıcı işlevlerinde, özellikle de kendi kanının dökülmesi ve insanlığı beslemesinde, İsa'nın etini [eril bedene ait değilmiş gibi] dişil olarak ele alacak kadar ileri gittiler.⁴⁷

Toplumsal cinsiyetin biyolojik ve teolojik yönleri bakımından böylesi ikili maddeselliği, cinsel politikayı Batı ve Hıristiyan kültürleri çerçevesinde sorgulanamaz bir temelde sınırladığından dolayı, dışlayıcı bir beden/madde algısını barındırmaktadır. Julian ayrıca, bireylerin birbirleriyle doğrudan ve yakın temaslarının temel barınağı olan ‘ev’in özel dişil alan olduğunun da oldukça bilincindedir. Örnek vermek gerekirse, Julian, Beverley’li Aziz John’dan (?–705) bahsederken “Tanrımız ona bizleri aşinalığı ile cesaretlendirmesini, bana çok yakın bir komşu olduğunu ve O’nu iyi tanıdığımızı çok açık bir şekilde ilettiler” diye yazar; tam da burada görüldüğü gibi Tanrı’yı “homlyhed/homelyhede” diye nitelediği “evcimenlik/aşinalık” ile ilişkilendirir.⁴⁸ Bu örnekte olduğu gibi, Julian, kitabın önceki ve sonraki bölümlerinde de “homely” (eve dair ya da evle ilgili) kelimesinin aşinalık, samimiyet, annelik ve cana yakınlık gibi tüm varyasyonlarını bizlere sunar. Okurlarını bu “evcimenlik” halini saygısızlık ve küstahlıkla karıştırmamaları konusunda uyardığını da ihmal etmez: “Bununla birlikte, bu cana yakınlığı öyle gelişigüzel algılamamaya dikkat edin ki nezaketi ihmal etmeyelim; çünkü Tanrımız, en yüce cana yakınlığın ta kendisidir ve cana yakın olduğu kadar da nezaketlidir; zira o gerçekten de inceliklidir.”⁴⁹

Tanrı’nın kadınlaşmasıyla eril yönleri arasındaki ilişki, Julian’ın Tanrı’nın sadece insanlığın babası figürü olarak değil, aynı zamanda annesi olduğu anlayışındaki ısrarının bir sonucudur. Ortaçağ kültürünün aile rollerinde baba figürü korku, ceza ve otorite ile ilişkilendirilmiştir; anne ise şefkat, koruyuculuk, besleyicilik, merhamet, nezaket ve giydiren kuşatma ile ilgilidir.⁵⁰ Buna göre Tanrı, hem ilk günahın hem de dünyevi yanlışlardan sonra insanlığın cezalandırılması nedeniyle yüce baba kavramıyla da ilişkili olmaya devam etmektedir. Spearing, Ortaçağ’ın sonlarında bu katı eril figürün Tanrı’daki “anne sevgisinin özü”⁵¹ ile değişmeye başladığını belirtir. Julian da bu değişimi şu şekilde ifade eder: “Hanımımız [Meryem Ana] içinde hepimizi barındıran ve İsa’yı doğurmasıyla birlikte bizi de dünyaya getiren annemizdir; çünkü Kurtarıcı’mızın annesi olan o kişi, Kurtarıcı’mız sayesinde kurtulacak olan herkesin annesidir. Ve Kurtarıcı’mız, ebediyen bünyesinde doğduğumuz ve her zaman içinde bizleri barındıracak olan gerçek annemizdir.”⁵² Julian, Tanrı’yı, aslında Tanrı’nın insan olarak bedenlenmiş hali kabul edilen İsa ile yakinen ilişkilendirir. Dolayısıyla, İsa’nın çarmıha gerilmesini takip eden acılarını da anneliğin bir başka gerçeği olarak alır: ilahi saadetin ihtimalini doğurma eyleminin sancıları. Öyleyse, çarmıhta ölen İsa’nın bedeninin, insanlık için ana besin kaynağı olduğu düşünülmektedir: “Sonra [İsa] bizi beslemek zorunda kaldı, çünkü bir annenin içten sevgisi onu [Tanrı huzurunda] asıl borçlumuzu yaptı. Anne emmesi için çocuğuna sütünü verebilir, ama sevgili annemiz İsa bizi kendisi ile besleyebilir ve bunu yaşamın değerli gıdası olan kutsal ayınla en cömert ve en şefkatli şekilde yapar.”⁵³ Julian, İsa’yı göğsünün kenarındaki yaradan dolayı emziren anne imgesi ile bağdaştırır;

⁴⁶ Şafak Horzum, *Masculinities from the Libertine to the Dandy in the Comedy of Manners: George Etherege’s The Man of Mode, Oliver Goldsmith’s She Stoops to Conquer and Oscar Wilde’s Lady Windermere’s Fan*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015, ss. 7–8.

⁴⁷ Caroline Walker Bynum, *Fragmentation and Redemption: Essays on Gender and the Human Body in Medieval Religion*, Zone, New York, 1992, s. 204.

⁴⁸ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 38. bölüm; italikler eklenmiştir.

⁴⁹ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 77. bölüm; italikler eklenmiştir.

⁵⁰ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 5 ve 74. bölüm.

⁵¹ Spearing, “Introduction”, s. xxi.

⁵² Julian of Norwich, *Revelations UM*, 57. bölüm.

⁵³ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 60. bölüm.

biri besleyici sütünü verirken diğeri kendi bedeninden insanlığa şifa verecek olan besleyici kanı ve sıvıyı döker. Bu yara aynı zamanda, bir kişinin İsa'nın kalbindeki koruyucu sevgiye girebilmesine imkan tanıyan İsa'nın vücudundaki ilahi bir açıklıktır.⁵⁴ Bu nedenle, İsa'nın göğsündeki yara, ruhsal anlayış bütünlüğüne ve peygamberin kalbiyle mistik bir birleşmeye götüren ruhsal geçidin de sembolüdür. Sütün işlenmiş kan olduğuna dair Ortaçağ bilim anlayışının ışığında,⁵⁵ insanlığın kurtuluşu uğruna İsa'nın çarmıha gerilmesinin en şiddetli anlatısı, Julian'ın eserinde görüldüğü gibi İsa'nın yaralarının adeta memeye dönüşen imgesiyle bir anne şefkatini, ilgisini ve beslemesini anlatan yeni bir hal almıştır: “Anne çocuğu şefkatle göğsüne yatırabilir, ancak bizim şefkatli annemiz İsa, o tatlı açık yan tarafı [yarası] aracılığıyla bizi *samimi ve içten* bir şekilde kutsanmış göğsüne doğru yönlendirebilir.”⁵⁶ İsa'nın annelikle olan bu önemli sembolik çağrışımlarından başka, onun günlük ilişkileri Norwichli Julian tarafından yoğun bir şekilde anneliğe dair eylemler içerisinde kabul edilir:

Bununla birlikte çoğu zaman, düşüşümüz ve acınası günahlarımız bize gösterildiğinde, o kadar korkarız ve o kadar utanırız ki kendimizi nerelere koyacağımızı bilemez hale geliriz. Öte yandan, nazik Annemiz ondan kaçmamızı istemez, bundan daha az istediği bir şey yoktur. Ve O, bizim bir çocuk gibi davranmamızı ister; zira çocuk canı yandığı ya da korktuğu zaman elinden geldiğince çabuk bir şekilde yardım için annesine koşar; bizim de mütevazî bir çocuk gibi aynı şeyi yapmamızı ister ve şöyle der: “Nazik Anneciğim, lütüfkâr Annem, sevgili Annem, bana merhamet göster. Ben kendimi kirlettim ve senden farklı oldum ve senin özel yardımın ve lütfün olmadan ne düzelebilirim ne de bunu düzeltebilirim.”⁵⁷

Julian, Tanrı-İsa bileşiminden oluşan ilahi figürün annelik veya kadınlıkla ilgili özelliklerini vurgularken, Kutsal Kilise'nin öğretileriyle çatışan ifadeler kullanmadığı için tehlikeli sapkınlık alanına kaymaz ve dinden çıkarılmaz. Spearing, İncil'de de Tanrı'nın annelikle ilişkilendirildiğini belirten ayetler olduğunu belirterek Julian'ın yaklaşımını doğrular.⁵⁸

Julian'ın erkek çağdaşlarının eserlerinde, Katolik Kilisesi'nin elzem gördüğü ilahi ceza ve tecellilerine iman etme ile cehennem ve arafın varlıklarına inanma hakimiyeti bulunmaktadır. Buna istinaden, Julian da “cehennem ve arafın Kutsal Kilise tarafından öğretilen amaca sahip olduğuna kesin olarak inandığından . . . cehennem ve araf hakkında eksiksiz bir görüye”⁵⁹ sahip olmayı istediğini dile getirir. Ne var ki onun görüşleri, çok nadiren kötü imgeler ve cezalandırmalarla ilgilidir. Daha ziyade, onun görüşlerinde iyilik teması hakimdir ki hiçbir zaman cehennem ve arafa dair bir görüş kendisine bahşedilmemiştir. Eserindeki vahiylerde, ilahi öfke, acımasızlık ve cezalandırmaya dair babalığa atfedilen yönler rastlamak mümkün değildir. Kilisenin öğretilerine göre, “günahkarlar gündüz vakti suçlanmayı ve öfkeyi hak eder” ama yazar, “Tanrı'da hiçbir suçlama ve öfke göremediğini” belirtir.⁶⁰ Bu durum, Julian'ın gerçekten de Tanrı'da öfke, suçlama ve cezalandırma niteliklerini göremediğinden kaynaklanmamaktadır; daha ziyade, yazar için “Tanrı, öfkelenemeyen iyiliktir, çünkü O yalnızca iyilikten ibarettir.”⁶¹ Dahası, Julian bu durumu insanlığın tüm hatalarına ve kötülüklerine rağmen hala var olmaya devam eden mevcudiyeti ile çözümler: “Bana öyle geliyor ki, Tanrı birazcık bile öfkelenebilseydi, bizim asla bir hayatımız, bir yerimiz ya da bir varlığımız olamazdı.”⁶² Denebilir ki Julian'ın ilahi figürlere yakıştıramadığı bu türden ‘baba’ kavramıyla özdeşleşmiş özellikler yalnızca insanlıkta bulunabilir, Tanrı'da bulunamaz zira O'nda öfkelenme kabiliyeti zaten olmadığından hiçbir eylemi ve hiçbir kimseyi bağışlaması da gerekmez. Julian, semavi bağlamda bir yok oluş ve hesaplaşma, çoğunlukla cezalandırma ile arınma kavramları ve ritüelleri ile bağdaştırılan kıyamet zamanı için bile Tanrı'nın annelik özelliğini zedelemeyiz. Kıyamet Günü için, insanlığın günahları ile ilintili olarak, anne olan Tanrı-İsa'nın en yüce ve saf iyiliğini koruyacağına iman ederek, şu şekilde açıklamada bulunur:

⁵⁴ Patricia Donohue-White, “Reading Divine Maternity in Julian of Norwich”, *Spiritus: A Journal of Christian Spirituality*, 5(1), 2005, ss. 28–29.

⁵⁵ Bynum, *Jesus as Mother*, s. 132.

⁵⁶ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 60. bölüm; italikler eklenmiştir.

⁵⁷ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 61. bölüm.

⁵⁸ Spearing, “Introduction”, s. xxiii.

⁵⁹ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 33. bölüm.

⁶⁰ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 45. bölüm.

⁶¹ Julian of Norwich, *Revelations UM*, 46. bölüm.

⁶² Julian of Norwich, *Revelations UM*, 49. bölüm.

Kutsal Teslis'in son günde yapacağı, mutlaka gerçekleşecek olan ve gerçekleşene kadar nasıl olacağı zaten malum olan bir eylem bulunmaktadır. . . . Bu, Efendimiz Tanrı'nın ezelden beri emrettiği, mübarek göğsünde biriktirdiği ve sakladığı, ancak kendisinin bildiği büyük ameldir ve bu eylemle her şeyi düzeltecektir; çünkü nasıl Kutsal Teslis her şeyi yoktan yarattıysa, yine aynı Kutsal Teslis iyi olmayan her şeyi düzeltecektir.⁶³

Nasıl ki Julian bir annenin başlangıçta çocuğunu doğurmasına benzer bir şekilde Tanrı'nın da insanlığı var etmesini veya doğurmasını betimliyor, yine aynı şekilde, yukarıdaki alıntılarda tasvir edildiği gibi, insanlığın da Tanrı'ya çocukların zor anlarında annelerine koşarak geri dönmesi gibi döndürülecek olduğunu söyler.

SONUÇ

İngiliz edebiyatının ilk kadın yazarı olan Norwichli Julian, on dördüncü yüzyılın ikinci yarısına denk düşen yazarlığından ve *Revelations of Divine Love* başlıklı eserinden görebildiğimiz üzere, içinde yaşadığı heteroataerik Ortaçağ İngiliz toplumunda münzevi manastır hayatı süren bir mistik olarak önemli bir yere sahiptir. Erkeklerin örgün öğretimin tüm ayrıcalıklarına sahip olduğu bir devirde, dul ya da bekar bir kadın olarak edebî eser verebilmesi pek kıymetli ve bir o kadar da cesur bir eylemdir. Kilise'den zahmetsizce afroz edilme ihtimaline rağmen, görüşlerini dillendirmek ve kaleme aldirmaktan sakınmamış, yıllar sonra bu vahiyleri gözden geçirip düzelterek nesnel ve daha halka yakın bir üsluba çekebilmiştir. İlahi figürleri annelik kavramıyla, eylemleriyle ve hisleriyle birleştiren yorumları ise Kilise'nin ataerik dünyasının tehlikelerinden kendisini korumada önemli rol oynamıştır. Çağdaşlarının dönemin cinsiyet normlarına uyararak pekiştirdiği cezalandırma odaklı 'ilahi babalık' dünyasından kaçınıp *Revelations of Divine Love*'da yeni bir 'ilahi annelik' dünyası oluşturan Julian, Avrupa reform hareketleriyle birlikte canlanacak olan halka yakın yeni bir inanç anlayışının da İngiltere'deki ayak sesleri olur. Eser boyunca, ilk günah olarak tanımlanan Adem'in Havva sebebiyle cennetten kovulması hususu ile dönemin kadınlarla ilgili bekaret ve namus algılarına değinmekten kaçınsa da Ortaçağ teolojisini ve tefekkürünü eğitimsiz bir kadın olarak gayet iyi kavradığını ve takdir ettiğini hem sessiz hem de yüksek sesli bir şekilde eserinde göstermektedir.

Yayın Tarihi	26 Haziran 2023
Hakem Sayısı	Ön İnceleme: Bir İç Hakem (Editör-Yayın Kurulu Üyesi) İçerik İncelemesi: Üç Dış Hakem
Değerlendirme	Çift Taraflı Kör Hakemlik
Benzerlik Taraması	Yapıldı-Turnitin
Etik Bildirim	ortacagarastirmalaridergisi@gmail.com
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Herhangi bir fon, hibe veya başka bir destek alınmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanır. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.tr

Date of Publication	26 June 2023
Reviewers	Single Anonymized - An Internal (Editor board member) Double Anonymized - Three External
Review Reports	Double-blind

⁶³ Julian of Norwich, *Revelations* UM, 32. bölüm.

Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Complaints	ortacagarastirmalaridergisi@gmail.com
Conflicts of Interest	The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest.
Grant Support	No funds, grants, or other support was received.
Copyright & License	Author(s) publishing with the journal retain(s) the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.tr

KAYNAKÇA

- A. C. Spearing, "Introduction", *Revelations of Divine Love*, (Yazar: Julian of Norwich), (Çev. Elizabeth Spearing), Penguin, London, 1998, ss. vii–xxxiii.
- A. Deniz Bozer, "Giriş: Ortaçağ ve On Yedinci Yüzyıl Arasında Yazmış İngiliz Kadın Yazarlara Genel Bir Bakış", *Ortaçağdan On Yedinci Yüzyıla İngiliz Kadın Yazarlar*, (Ed. A. Deniz Bozer), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2014, ss. 1–30.
- B. A. Windeatt, "Julian of Norwich and Her Audience", *The Review of English Studies*, 28(109), 1977, ss. 1–17.
- Caroline Walker Bynum, *Fragmentation and Redemption: Essays on Gender and the Human Body in Medieval Religion*, Zone, New York, 1992.
- Caroline Walker Bynum, *Jesus as Mother: Studies in the Spirituality of the High Middle Ages*, University of California Press, Berkeley, 1982.
- Dana Wilde, "Julian of Norwich and the Mystical Tradition", University of Maine Honours Program Lecture, Orono, ME, 2004.
- Denise Nowakowski Baker, *Julian of Norwich's Showings: From Vision to Book*, Princeton University Press, Princeton, 1994.
- Huriye Reis, "[S]he was evry aferd': Pilgrimage and Medieval Women in *the Book of Margery Kempe*", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22(2), 2005, ss. 151–161.
- Jess Byron Hollenback, *Mysticism: Experience, Response, and Empowerment*, The Pennsylvania State University Press, University Park, 1996.
- Julian of Norwich, *Revelations of Divine Love*, (Çev. Elizabeth Spearing), Penguin, London, 1998.
- Kübra Vural Özbey, "The Spiritual Development of a Medieval Woman: *The Book of Margery Kempe*", *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 2022, ss. 11–19.
- Lynn Staley Johnson, "The Trope of the Scribe and the Question of Literary Authority in the Works of Julian of Norwich and Margery Kempe", *Speculum*, 66(4), 1991, ss. 820–838.
- Patricia Donohue-White, "Reading Divine Maternity in Julian of Norwich", *Spiritus: A Journal of Christian Spirituality*, 5(1), 2005, ss. 19–36.

Sarah Salih ve Denise N. Baker, "Introduction", *Julian of Norwich's Legacy: Medieval Mysticism and Post-Medieval Reception*, (Ed. Sarah Salih – Denise N. Baker), Palgrave Macmillan, New York, 2009, ss. 1–11.

Semra Akgün, *Anglikan Kilisesi'nin Yapısı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

Sister Benedicta [Ward], "Julian the Solitary", *Julian Reconsidered*, (Ed. Kenneth Leech – Sister Benedicta [Ward]), SLG Press, Oxford, 1988, ss. 10–35.

Şafak Horzum, *Masculinities from the Libertine to the Dandy in the Comedy of Manners: George Etherege's The Man of Mode, Oliver Goldsmith's She Stoops to Conquer and Oscar Wilde's Lady Windermere's Fan*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.

Ufuk Ege Uygur, "Ortaçağ Avrupası'nda ve İngiltere'de Kadın Yazarların Söylemleri", *Ortaçağdan On Yedinci Yüzyıla İngiliz Kadın Yazarlar*, (Ed. A. Deniz Bozer), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2014, ss. 31–65.